

Čís. 4246.

Ustanovení § 102 železničního provozního řádu (cís. nař. ze 16. listopadu 1851, čís. 1 ř. zák. z roku 1852) o oprávnění železničních zřízenců zadržení osoby, přestoupivší předpisy onoho řádu, platí i pro zřízence elektrických pouličních drah; k oněm předpisům patří i zákaz poškodit nebo znečistit vozidla.

Pokud jde o zmatek čís. 4 § 281 tr. ř., nevyhověl-li soud návrhu na slyšení soudních znalců lékařů o tom, že obžalovaný trpí opilostí, že, napije-li se alkoholu, ochabují jeho inteligence a jeho intelektuální schopnosti, že vnímá (v takových případech) svoje okolí, není si však vědom svého jednání a jeho následků, a že to je v souvislosti s úrazem na hlavě, který kdysi utrpěl.

(Rozh. ze dne 3. září 1931, Zm I 205/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze 14. ledna 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák. a přestupkem podle § 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně důvody zmatečnosti podle § 281 čís. 4, 5, 9 a) a b) tr. ř. S hlediska zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., jímž napadá jen výrok rozsudku odsuzující obžalovaného pro zločin podle § 81 tr. zák., namítá především, že prý předání obžalovaného strážní, v němž rozsudek shledává služební úkon zřízenců elektrických drah hlavního města Prahy Františka K-e, Josefa P-y a Bedřicha H-a, k jehož zmaření jednání obžalovaného směřovalo, nespadlo vůbec do okruhu pravomoci těchto zřízenců elektrických drah; neboť, znečistil-li prý obžalovaný vůz elektrických drah tím, že v něm vrhl, a bylo-li zřejmo, že obžalovaný jest opilý, byli prý zřízenci elektrických drah jen oprávněni předepsati obžalovanému pokutu za znečištění vozu a vyloučiti ho z další dopravy. Stížnosti, jež chce touto námitkou zřejmě vyjádřiti, že oni zřízenci nebyli ani formálně oprávněni obžalovaného zadržení a předati policejní strážní, nelze přiznati oprávnění. Podle § 102 železničního provozního řádu, vydaného cís. nařízením ze dne 16. listopadu 1851, čís. 1 ř. zák. z roku 1852, jsou železniční zřízenci ve všech případech, v nichž není pomoc policejního (politického) úřadu nebo soudu ihned po ruce, oprávněni osoby, jež přestupují předpisy tohoto řádu — k těmto předpisům patří i zákaz jakéhokoli poškození (tedy i znečištění) železničních vozidel v § 98 tohoto provoz. řádu uvedený — a nedbají napomenutí železničních zřízenců, nebo jež vykonaly již čin rušící neb ohrožující bezpečnost dopravy, zadržení a odevzdati je nejbližšímu policejnímu

(politickému) nebo návladnickému nebo soudcovskému úřadu. Toto ustanovení citovaného železničního provoz. řádu, jež propůjčuje železničním zřízencům za uvedených předpokladů určitou moc policejní, platí i pro zřízence elektrických pouličních drah. (Rozh. čís. 3397 víd. sb.) V souzeném případě došlo k zadržení a předání obžalovaného policejní strážní zřízenci elektrických pouličních drah proto, že obžalovaný znečistil vůz elektrické dráhy tím, že v něm vrhl, urazil slovem průvodčího vozu Františka K-e, jenž, konaje svou službu, žádal na něm zaplacení pokuty za toto znečištění vozu, a vyskočil z vozu, nezaplativ pokutu. Z toho plyne, že zadržení a předání obžalovaného policii spadalo za tohoto stavu věci podle § 102 železničního provoz. řádu do okruhu služebních oprávnění zřízenců elektrických pouličních drah. Namítá-li dále stížnost v tomto směru, že zřízenci elektrických drah zadrželi obžalovaného a předali ho policejní strážní teprve po předchozím vyloučení ho z dopravy, neprovádí tím zmatek podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. po zákonu, nedrží se skutkových zjištění rozsudkových, jak by při správném provádění hmotněprávního zmatku činiti měla, nýbrž vychází ze skutkového předpokladu rozsudkem nezjištěného (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.). Ostatně by zřízenci elektrických drah byli (podle shora uvedeného) formálně oprávněni obžalovaného zadržeti a předati ho policii i, kdyby ho byli před tímto zakročením proti němu vyloučili z další dopravy. Důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9 b) tr. ř. nedostává se ve vývodech stížnosti vůbec provedení odpovídajícího zákonu; neboť stížnost nedokazuje a ani netvrdí, že nalézací soud porušil zákon nebo použil ho nesprávně, vyloučiv úplné opilství obžalovaného v době činů obžalovanému za vinu kladených, nýbrž vyslovuje jen názor, že by nalézací soud byl dospěl k přesvědčení, že obžalovaný byl v době, kdy vykonal skutky tu v úvahu přicházející, úplně opilý, kdyby byl vyhověl návrhu obžalovaného při hlavním líčení, by byli slyšeni znalci lékaři o okolnostech, o nichž byli vedeni.

Stížnosti nelze však upřítí oprávnění, pokud uplatňuje formální důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 4 tr. ř. Podle záznamu protokolu o hlavním přelíčení, jenž jediné rozhoduje o tom, zda byl při hlavním přelíčení učiněn stranou nebo jejím zástupcem průvodní návrh a jaký byl jeho obsah (§ 271 tr. ř.), navrhl obhájce obžalovaného při hlavním přelíčení, »by byli slyšeni soudní znalci o tom, že obžalovaný trpí opilostí, že, když se napije alkoholu, ochabují jeho inteligence a jeho intelektuální schopnosti, že vnímá (v takových případech) svoje okolí, ale není si vědom svého jednání a jeho následků, a že je to v souvislosti s úrazem na hlavě, který kdysi utrpěl.« Tento návrh (k odchýlným údajům stížnosti o jeho obsahu nelze přihlížeti) bylo ve spojení se zodpovídáním se obžalovaného, jenž tvrdil při hlavním přelíčení v souhlasu s údaji, jež učinil v přípravném vyhledávání, »že spadl v říjnu 1925 se stavby a natloukl si hlavu, že utrpěl později ještě jednou podobný úraz, že byl (následkem těchto úrazů) dvakrát na hlavě operován, že má od té doby zakázáno pít alkohol, že je, vypije-li sebe nepatrnější množství alkoholu, ihned opilý a neví, co se s ním děje, že opilost není na něm

viděti, že třetí osoby mají nanejvýš dojem, že je jen poněkud napilý, ač je ve skutečnosti tak opilý, že vůbec neví, co dělá, že vypil osudného dne 4 piva a kávu s rumem, a že se vůbec nepamatuje na to, co pak dělal, protože byl úplně opilý», pojímají v ten smysl, že mají býti slyšeni znalci lékaři o tom, že obžalovaný jeví následkem úrazu, jež utrpěl, neb úrazů, jež utrpěl, intoleranci proti alkoholu, že bývá již po požití poměrně nepatrného množství alkoholu úplně opilý, ač vzbuzuje v takových případech dojem, jako by byl jen podnapilý, že byl i v souzeném případě úplně opilý. Dovolává-li se nalézací soud na odůvodnění mezitímního nálezu, jímž byl tento návrh zamítnut, toho, »že se obžalovaný u vyšetřujícího soudce duševní chorobou nehájil, že ani nečiní dojem, že by byl duševně zatížen, a že je o místu a o ději časově přesně orientován« (vzhledem k onomu zodpovídání se obžalovaného jest míti za to, že nalézací soud nemá na mysli děj tvořící předmět obžaloby, zmiňuje se o tom, že obžalovaný jest o ději přesně orientován), jest k tomu poznamenati, že tyto skutečnosti nevylučují možnost, že obžalovaný byl v době, kdy vykonal skutky, z nichž je viněn, úplně opilý; uvádí-li dále nalézací soud na odůvodnění nálezu, »že obžalovaný neprokázal, že přišel k úrazu«, stačí k tomu uvést, že nalézací soud v rozhodovacích důvodech rozsudku sám připouští, že obžalovaný utrpěl podle dokladu jím předloženého úraz v roce 1925. Ač vyšlo, jak rozsudek v rozhodovacích důvodech zdůrazňuje, na jevo, že obžalovaný naskočil mezi jízdu do vozu elektrické dráhy, že říkal tenkrát shora řečeným zřízencům, které podle výpovědi svědka Josefa P-y jako takové poznal, že není opilý, že opilí jsou oni, že svědci pozorovali na něm nanejvýše podnapilost, že mu byl pro úraz, jež utrpěl v roce 1925, přiznán jen 20%ní důchod, a že i ten byl od 15. listopadu 1929 snížen na polovici (10%), bylo přece vzhledem k onomu způsobu zodpovídání se obžalovaného a vzhledem k tomu, že obžalovaný dokázal, že utrpěl dne 27. října 1925 v mostárně Škodových závodů úraz, za účelem bezpečného zjištění, zda obžalovaný nevykonal skutky, z nichž je viněn v úplném opilství na podkladě pathologickém, třeba výsledku znalců lékařů o oněch okolnostech, o nichž byli podle shora uvedeného smyslu návrhu vedeni. Zamítl-li tedy soud tento návrh, porušil tím na úkor obžalovaného zásadu trestního řízení podle § 3 tr. ř. a zkrátil tím obhajobu obžalovaného. Poněvadž tudíž napadený rozsudek trpí zmatkem podle § 281 čís. 4 tr. ř. mu vytýkaným, a poněvadž za tohoto stavu věci nelze se obejít bez nařízení nového hlavního přelíčení, takže Nejvyšší soud jako soud zrušovací ve věci samé rozhodnouti nemůže, bylo podle § 5 zák. ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878, za souhlasu generálního prokurátora zmateční stížnosti, podané ve prospěch obžalovaného, při neveřejné poradě ihned vyhověti a uznati právem, jak se stalo, aniž bylo třeba obírat se i zmatkem podle § 281 čís. 5 tr. ř. stížností uplatňovaným.

Čís. 4247.

Zločin násilného smilstva jest v případech § 127 tr. zák. dokonán již předsevzetím soulože; nevyžaduje se (jako v případech § 125 tr.